

ВИЗНАЧЕННЯ РОЛІ ТА МІСЦЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Юрій Стечишин¹

¹Аспірант, кафедра управління фінансово-економічної безпеки, ВНЗ «Університет економіки та права “КРОК”», м. Київ, Україна, e-mail: stechushunyuriy@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0583-8462>

THE ROLE AND PLACE OF INFORMATION AND ANALYTICAL SUPPORT DETERMINATION IN THE ECONOMIC SECURITY SYSTEM

Yurii Stechyshyn¹

¹Postgraduate student, Department of financial and economic security management “KROK” University, Kyiv, Ukraine, e-mail: stechushunyuriy@gmail.com, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0583-8462>

Анотація. У статті проведено дослідження щодо визначення інформаційно-аналітичного забезпечення в системі економічної безпеки шляхом проведення аналізу сучасних наукових підходів в галузі економіки, права, державного управління та інших наукових галузях щодо розуміння сутності та змісту, а також базових складових цього явища та процесу на різних рівнях управління. Встановлено, що інформаційно-аналітичного забезпечення в системі економічної безпеки має конвергентний та міждисциплінарний характер і трактується в залежності від рівня управління економічною безпекою. При цьому інформаційно-аналітичне забезпечення економічної безпеки формується на відповідних методиках і засобах збору, обробки та передачі інформації, методиках розрахунків показників, індикаторів тощо з урахуванням змін та впливів зовнішнього середовища, у тому числі розвитком інноваційних інформаційних технологій. Розглядаючи систему економічної безпеки в залежності від рівня: макро – національний (державний) рівень, мікро – рівень підприємства, організації тощо, визначено, що вона являє собою процес управління та прийняття рішень, і відрізняється та характеризується багатогранністю, складністю інформаційно-аналітичного забезпечення. Тому для попередження загроз, ризиків небезпеки та здійснення превентивних заходів або протидії, перш за все необхідно виявити, ідентифікувати та оцінити (з використанням певних методик) негативний вплив цих та інших процесів, явищ. Крім того з’ясовано, що економічна безпека індивіда, суб’єкта господарської діяльності і держави є неподільні, водночас в контексті інформаційно-аналітичного забезпечення системи економічної безпеки має значення наддержавні (міжнародні) суб’єкти. Тобто визначаючи сутність інформаційно-аналітичного забезпечення економічної безпеки на глобальному (планетарному) рівні необхідно зазначити, що суб’єктами первинного збору інформації виступають міжнародні статистичні організації та служби, звітні організації, аналітичні центри та інші, які виконують центральну функцію збору інформація з багатьох країн світу, а деякі з них також займаються розробкою методик статистичного аналізу.

Ключові слова: інформаційно-аналітичне забезпечення, економічна безпека, система економічної безпеки, економіка, інформаційно-аналітичне забезпечення в системі економічної безпеки.

Формули: 0; **рис.:** 0; **табл.:** 0; **бібл.:** 18

Abstract. The article deals with the definition of information and analytical support in the system of economic security. An analysis of modern scientific approaches in the field of economics, law, public administration, and other scientific fields was made regarding the understanding of the essence and content, as well as the basic components of this phenomenon and process at different levels of management. It was established that information and analytical support in the system of economic security has convergent and interdisciplinary characters and is interpreted depending on the management level of economic security. At the same time, the information and analytical provision of economic security is formed on the appropriate methods and means of collecting, paying and transmitting information, methods of calculating indicators, indicators, etc., taking into account changes and influences of the external environment, including the development of innovative information technologies. Considering the system of economic security depending on the level: macro - national (state) level, micro - level of an enterprise, organization, etc., it represents a process of management and decision-making, and it differs and is characterized by the multifacetedness and complexity of information and analytical support. Therefore, in order to prevent threats, risks of danger and implement preventive measures or countermeasures, first of all it is necessary to detect, identify and evaluate (with the use of certain methods) the negative impact of these and other processes and phenomena. In addition, it was found that the economic security of an individual, an economic entity and the state are indivisible. At the same time, supranational (international) entities

are important in the context of information and analytical support of the economic security system. That is, determining the essence of information and analytical provision of economic security at the global (planetary) level, it should be noted that the subjects of primary information collection are international statistical organizations and services, reporting organizations, analytical centers and others. They perform the central function of collecting information in many countries of the world, and some of them are also engaged in the development of statistical analysis methods. In this context, the object of information and analytical provision of economic security is the economic environment.

Keywords: *information and analytical support, economic security, system of economic security, economy, information and analytical support in the system of economic security.*

Formulas: 0; **fig.:** 0; **tabl.:** 0; **bibl.:** 18

Постановка проблеми. У сучасному розумінні поняття економічна безпека включає в себе не тільки захист економічних інтересів країни на національному, міжнародному рівнях та найбільш ефективно використання ресурсів для запобігання загрозам і забезпечення стабільного функціонування підприємства, але й галузь наукового знання, у межах якої вивчають стан економіки, у якому забезпечується досить високе і стійке зростання економічних показників, ефективно задоволення економічних потреб, контроль держави за рухом та використанням національних ресурсів.

У макроекономіці економічна безпека визначає такий стан, або рівень розвитку засобів виробництва в країні, за яких процес сталого розвитку економіки та соціально-економічна стабільність суспільства забезпечується практично незалежно від наявності та дії зовнішніх факторів [1].

Необхідно зазначити, що сучасні підходи до визначення економічної безпеки мають конвергентний та міждисциплінарний характер і трактується як складна багатофакторна категорія, що характеризує здатність національної економіки до розширеного відтворення з метою задоволення на визначеному рівні потреб населення і держави; протистояння дестабілізаційній дії чинників, які створюють загрозу стійкому збалансованому розвитку країни; забезпечення конкурентоспроможності національної економіки у світовій системі господарювання [2].

Тому для визначення ролі й місця інформаційно-аналітичного забезпечення в системі економічної безпеки необхідно провести аналіз сучасних наукових

підходів в галузі економіки, права, державного управління та інших щодо визначення сутності та змісту, базових складових цього процесу і явища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У науковій літературі в галузі економіки, права, державного управління визначення економічної безпеки представлені переважно в енциклопедіях, словниках довідниках, укладачами яких є Ю. В. Ушкаренко, А. І. Соловійов, А. В. Чмут, В.О. Гурова [3], А. М. Туренко, І.А. Дмитрієв, О. С. Іванілов, І. Ю. Шевченко [4], Ю. С. Шемшученко, [9], В. М. Пасічник, Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. [12], а також наукових працях і дослідженнях, авторами яких є Н. О. Подлужна [5], Ю. В. Вашай, О. О. Дорошенко [6], О. М. Полішук, В. В. Мельник [13]. Щодо визначення інформаційного забезпечення, зокрема в контексті управління приділена увага у наукових працях та публікаціях, серед яких авторами є: О. І. Маслак, І. В. Коробкова [14], О. Є. Кузьмін, Н. Г. Георгіаді [15], І. Л. Хвальчик, Л. О. Волошук [16], на макроекономічному рівні систему інформаційно-аналітичного забезпечення та його базові складові розглядали Ю. В. Вашай, О. О. Дорошенко [6], на мікрорівні інформаційно-аналітичне забезпечення досліджували Д. М. Квашук [17], І. Л.Хвальчик, Л. О. Волошук [16], М. І. Яремик, Х. Я. Яремик [18].

Формулювання цілей статті.

Метою статті є дослідити і визначити роль та місце інформаційно-аналітичного забезпечення в системі економічної безпеки шляхом проведення аналізу сучасних наукових підходів в галузі економіки, права, державного управління та інших наукових галузях щодо визначення сутності та змісту, а також

базових складових цього явища та процесу на різних рівнях управління.

Викладення основного матеріалу дослідження. Українські вчені в галузі економіки вважають, що економічна безпека визначає спроможність країни власними силами та ресурсами нейтралізувати деструктивні чинники, що несуть загрозу національним економічним інтересам і державі. [3, с.11.]. Водночас інші вчені переважно у галузі економіки визначають економічну безпеку як наявність конкурентних переваг, обумовлених відповідністю матеріального, фінансового, кадрового та техніко-технологічного потенціалу організаційній структурі, яка відповідає стратегічним цілям і завданням підприємства [4]. Тобто щодо економічної безпеки підприємства, то під нею розуміють стан виробничо-комерційної діяльності, при якому забезпечується дотримання економічних інтересів підприємства на підставі його стійкості та властивостей системи, що саморозвивається, і попередження впливу внутрішніх і зовнішніх загроз [5].

Проте необхідно зазначити, що економічна безпека індивіда, суб'єкта господарської діяльності і держави є неподільні, внаслідок того, що індивідуальні відтворювальні процесів і їхнє перетворення на процес суспільного відтворення можливі лише за умови органічного об'єднання робочої сили (індивідуума), засобів виробництва суб'єкта господарської діяльності та економікоправового середовища (держави) [6, 7].

У цьому контексті важливо зазначити, що у Конституції України проголошено що “Захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу” (Ст. 17) [8].

Тому юридичний аспект цього питання викликає науковий інтерес з точки зору трактування та визначення економічної безпеки в інших галузях,

зокрема юридичних науках, науки державного управління, тощо.

Так у юридичній енциклопедії визначається безпека економічна як стан захищеності національної економіки з погляду забезпечення її розвитку та матеріальних інтересів людей. Безпека економічна досягається системою організаційно-правових, технологічних та ін. заходів економічного характеру. Правові відносини у цій галузі регулюються Конституцією України, законами та ін. нормативно-правовими актами. Економічні питання є пріоритетними для Верховної Ради, Президента і Кабінету Міністрів України. Важлива роль тут належить також Міністерству економіки України, Міністерству фінансів України і НБУ. Особи, винні у порушенні економічного законодавства, притягаються до юридичної відповідальності [9]. Так ще у Концепції національної безпеки України (1997 р.) основними напрямками державної політики у сфері економічної безпеки зазначалось: недопущення незаконного використання бюджет, коштів і державних ресурсів, їх перетікання в тіньову економіку; контроль за експортно-імпортною діяльністю, спрямованою на підтримку важливих для України пріоритетів та захист вітчизняного виробника; боротьба з протиправною економічною діяльністю, протидія неконтрольованому впливу національних матеріальних, фінансових, інтелектуальних, інформаційних та інших ресурсів [9].

Чинна Стратегія національної безпеки України “Безпека людини – безпека країни”, що затверджена Указом Президента України від 14 вересня 2020 року № 392/2020 передбачає забезпечення реалізації певних пріоритетів, зокрема і шляхом сталого розвитку національної економіки та її інтеграції в європейський економічний простір, а також посиленням спроможностей національної системи кібербезпеки для ефективної протидії кіберзагрозам у сучасному безпековому середовищі [10].

Згідно Закону України “Про національну безпеку України” стаття 3 п. 3. (Розділ II Засади Національної безпеки України) фундаментальними національними інтересами України є [11]:

1) державний суверенітет і територіальна цілісність, демократичний конституційний лад, недопущення втручання у внутрішні справи України;

2) сталий розвиток національної економіки, громадянського суспільства і держави для забезпечення зростання рівня та якості життя населення;

3) інтеграція України в європейський політичний, економічний, безпековий, правовий простір, набуття членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору, розвиток рівноправних взаємовигідних відносин з іншими державами.

Далі у Законі (ст. 3 п. 4. - Розділ II Засади Національної безпеки України) зазначається, що Державна політика у сферах національної безпеки і оборони спрямовується на забезпечення воєнної, зовнішньополітичної, державної, економічної, інформаційної, екологічної безпеки, безпеки критичної інфраструктури, кібербезпеки України та на інші її напрями [11].

Тобто економічна безпека є невід’ємною частиною національної безпеки України і виражається у сталому розвитку національної економіки для забезпечення зростання рівня та якості життя населення та її інтеграції в європейський економічний простір.

Водночас у наукових підходах державного управління, зокрема в енциклопедичному словнику з державного управління економічна безпека трактується як стан національної економіки, який характеризується економічною незалежністю держави, стійкістю та стабільністю функціонування її економічної системи, здатністю національної економіки до саморозвитку та прогресу [12]. Крім того економічна безпека є важливою складовою національної безпеки, що створює оптимальні економічні умови існування

нації та держави, суспільства і людини, виявляє та усуває внутрішні і зовнішні загрози національним економічним інтересам, а також забезпечує спроможність національної економіки належним чином задовольняти духовні та матеріальні потреби власних громадян, суспільства та держави, їх добробут, економічну могутність та необхідний оборонний потенціал, що є запорукою стабільного функціонування держави й громадянського суспільства та їх інститутів. Складовими економічної безпеки є сировино-ресурсна, енергетична, фінансова, військово-економічна, технологічна, кадрова й демографічна, продовольча безпеки [12].

На мікрорівні а, це рівень підприємства (організації, установи), економічна безпека проявляється в забезпеченості стабільної діяльності та стійкого розвитку підприємства в умовах дестабілізуючих факторів, у попередженні та нейтралізації зовнішніх і внутрішніх загроз. Багатогранність та складність проблеми економічної безпеки визначають багато факторів матеріального, інформаційного, фінансового характеру [13].

Таким чином в залежності від рівня: макро – національний (державний) рівень, мікро – рівень підприємства, організації тощо, економічна безпека являє собою процес управління та прийняття рішень, і відрізняється та характеризується багатогранністю, складністю інформаційно-аналітичного забезпечення. І з метою попередження загроз, ризиків небезпеки та здійснення превентивних заходів або протидії, перш за все необхідно виявити, ідентифікувати та оцінити (з використанням певних методик) негативний вплив цих та інших процесів, явищ.

Розглянемо докладніше, що являє собою інформаційно-аналітичне забезпечення системи економічної безпеки, яке ґрунтується на накопиченні та опрацюванні значної кількості інформації і є невід’ємною частиною процесу управління (прийняття управлінських рішень).

Так інформаційне забезпечення в контексті управління визначають як інструмент регулювання, що відповідає за своєчасне надходження актуальних та вірогідних інформаційних ресурсів, а також сприяє ефективній циркуляції інформації від управлінців до виконавців [14]. З точки зору економістів інформаційне забезпечення являє собою систему якісних і кількісних показників, що характеризують рівень задоволення суб'єктів управлінської діяльності управлінською інформацією та інформаційним технологіями з метою реалізації інформаційною системою встановлених цілей та завдань [15]. Також інформаційне забезпечення – це один з видів забезпечення процесів управління, що включає в себе сукупність інформаційних ресурсів, засобів, методів і технологій збору, обробки та видачі інформації, використовуваної в інтересах організації [16]. Виходячи з цього, інформаційно-аналітичну діяльність можна визначити, як діяльність, яка, використовуючи можливості інформаційно-аналітичних служб, активно оперуючи інформаційними продуктами і послугами, спрямована на виконання завдання якісно-змістовного перетворення інформації, функціонально перетинаючись у цьому плані з науковою (виробництво нового знання) і управлінською (розробка варіантів рішень, сценаріїв) діяльністю [16].

Як зазначалося вище економічна безпека індивіда, суб'єкта господарської діяльності і держави є неподільні, водночас в контексті інформаційно-аналітичного забезпечення системи економічної безпеки має значення наддержавні (міжнародні) суб'єкти. Тобто визначаючи сутність інформаційно-аналітичного забезпечення економічної безпеки на глобальному (планетарному) рівні необхідно зазначити, що суб'єктами первинного збору інформації виступають міжнародні статистичні організації та служби, звітні організації, аналітичні центри та ін. Саме вони виконують центральну функцію збору інформація з багатьох країн світу, а деякі з них також займаються розробкою методик

статистичного аналізу. Відповідно об'єктом інформаційно-аналітичного забезпечення економічної безпеки виступає економічне середовище.

Зокрема до суб'єктів інформаційно-аналітичного забезпечення на глобальному (планетарному) рівні можна віднести міжнародні інформаційно-аналітичні організації, які займаються розробленням рекомендацій підприємницькому сектору щодо його розвитку та науково-дослідницькі інститути. Наприклад, Міжнародний валютний фонд (МВФ), Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР), тощо. Ці організації здійснюють економічні дослідження з метою визначення основних проблемних зон у промисловості, фінансової, банківської та інших сфер, кредитоспроможність країн із слаборозвиненою економікою та надають рекомендації щодо їх вирішення. Наприклад, світовими рейтинговими агентствами розраховується певна кількість індексів, які характеризують стан країни. За цими показниками визначаються світові, регіональні рейтинги, зокрема [6, с. 32-33]:

- Індекс людського розвитку (Human Development Index) - враховує наступні показники: очікувана тривалість життя (оцінює довголіття), рівень грамотності населення країни (середня кількість років, витрачених на навчання) та очікувана тривалість навчання, рівень життя, оцінений через ВНД на душу населення за паритетом купівельної спроможності (ПКС) в доларах США;

- Глобальний індекс миру (Global Peace Index) – ґрунтується на 15 ідентифікаторів для кожної із країн з трьохтематичних областей: рівень соціальної безпеки, ступінь поточних внутрішніх та міжнародних конфліктів, ступінь мілітаризації;

- Індекс глобалізації (KOF Index of Globalization) - вимірює економічні, соціальні та політичні аспекти глобалізації та включає 42 різні змінні. Економічна глобалізація включає в себе торгові потоки та фінансові потоки: фактично глобалізація торгівлі визначається на основі торгівлі

товарами та послугами (де-юре глобалізація торгівлі містить митні тарифи, податки та торговельні обмеження); фактична фінансова глобалізація включає іноземні інвестиції в різних категоріях (де-юре фінансова глобалізація складається з інвестиційних обмежень, відкритості рахунку капіталу та міжнародних інвестиційних угод). Соціальна глобалізація включає в себе особисті контакти, інформаційні потоки і культурну глобалізацію. Політична глобалізація вимірюється в кількості посольств і міжнародних неурядових організацій, а також участь в миротворчих місіях ООН (де-юре включає змінні, що стосуються членства в міжнародних організаціях та міжнародних договорах);

- Індекс економічної свободи (Index of Economic Freedom) - базується на десяти індексах, які оцінюються за шкалою від 0 до 100: свобода бізнесу, свобода торгівлі, податкова свобода, державні витрати, грошова свобода, свобода інвестицій, фінансова свобода, захист прав власності, свобода від корупції, свобода трудових стосунків;

- Індекс недієздатності держав (Failed States Index) - оцінка виробляється за такими складовими: демографічний тиск (визначається щільністю населення та наявністю протиборчих етнічних груп), рівень еміграції, рівень економічної нерівності, економічне становище, криміналізація держави, роздрібненість у силових структурах й еліті, переміщення біженців усередині країни, зростання реваншистських настроїв, кількість послуг держави, дотримання законів і прав людини, зовнішнє втручання (ризик іноземного втручання в політичні й військові суперечки, а також залежність від зовнішнього фінансування);

- Глобальний інноваційний індекс (Global Innovation Index) - для оцінки використовують 80 параметрів, які дають повну картину інноваційного розвитку, включаючи огляд політичної ситуації, стану освіти, рівня розвитку інфраструктури та бізнесу;

- Індекс продовольчої безпеки (Global Food Security Index) - включає оцінку продовольчої безпеки за 28 індикаторами, що визначаються за такими групами показників: цінова доступність продовольства; фізична доступність; якість та безпека; природні ресурси та стійкість;

- Індекс глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index) - всі змінні об'єднані в 12 контрольних показників, що визначають національну конкурентоспроможність: якість інститутів, інфраструктура, макроекономічна стабільність, здоров'я і початкова освіта, вища освіта і професійна підготовка, ефективність на ринку товарів і послуг, ефективність на ринку праці, розвиненість фінансового ринку, рівень технологічного розвитку, розмір внутрішнього ринку, конкурентоспроможність компаній, інноваційний потенціал;

- Індекс легкості ведення бізнесу (Ease of Doing Business Index) - базується на десяти внутрішніх індикаторах: починання бізнесу; робота з дозволами на будівництво; отримання електропостачання; реєстрація майна; отримання кредиту; захист прав інвесторів; сплата податків; міжнародна торгівля; забезпечення контрактів; закриття підприємства.

На макроекономічному рівні (національному, рівні держави) система інформаційно-аналітичного забезпечення як правило, включає цілісний комплекс індикаторів (показників) діяльності первинних суб'єктів економіки, систему показників національного виробництва, фінансового сектору економіки, а також інформаційні технології, які необхідні для збору, обробки та передачі відповідної інформації суб'єктам державного управління для прийняття державно-управлінських рішень. Наприклад, в Україні низка індикаторів економічної безпеки, визначені у методичних рекомендаціях, які затверджені наказами профільного Міністерства, зокрема [6, с. 42-33];

- індекс промислового виробництва;
- ступінь зносу основних засобів промисловості;
- частка високотехнологічної продукції в загальному обсязі реалізованої промислової продукції;
- трудомісткість промислового виробництва;
- рентабельність операційної діяльності промислових підприємств;
- обсяг виконаних будівельних робіт до 1990 року;
- ступінь зносу основних засобів у будівництві;
- рентабельність операційної діяльності підприємств будівництва;
- ступінь зносу основних засобів на підприємствах транспорту та зв'язку;
- рентабельність операційної діяльності підприємств транспорту та зв'язку;
- урожайність основних зернових та зернобобових культур;
- ступінь зносу основних засобів у сільському господарстві, мисливстві, лісовому господарстві;
- рентабельність операційної діяльності підприємств сільського господарства, мисливства, лісового господарства;
- індекс сільськогосподарської продукції (у % до попереднього року);
- частка власних джерел у балансі паливно-енергетичних ресурсів держави;
- рівень імпортої залежності за домінуючим ресурсом у загальному постачанні первинної енергії;
- знос основних виробничих фондів підприємств паливно-енергетичного комплексу;
- відношення інвестицій у підприємства паливно-енергетичного комплексу до ВВП;
- валове нагромадження основного капіталу;
- відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП;
- питома вага обсягу виконаних наукових і науково-технічних робіт у ВВП;
- питома вага підприємств, що впроваджували інновації, у загальній кількості промислових підприємств;
- рівень "Тінізації" економіки, відсотків ВВП;

- рівень безробіття (за методологією Міжнародної організації праці) тощо.

На мікрорівні інформаційно-аналітичне забезпечення економічної безпеки обумовлено низкою обставин, зокрема для кожної організації та підприємства існують різні загрози та ризики, які обумовлені структурою, формою власності, ринком збуту, конкуренцією та ін.; бюджетне фінансування проведення інформаційно-аналітичних заходів залежить від бажання керівництва виділяти під такі проекти кошти; складно надати кількісну та якісну оцінку економічній безпеці [17].

При цьому інформаційно-аналітичне забезпечення економічної безпеки на мікрорівні повинно формуватися на відповідних методиках і засобах збору, обробки та передачі інформації, методиках розрахунків показників, індикаторів тощо. Також інформаційно-аналітичного забезпечення економічної безпеки на мікрорівні повинно враховувати ще і постійні зміни зовнішнього середовища та впливати на підвищення ефективності системи управління результатами діяльності підприємства з урахуванням інноваційних інформаційних технологій. Водночас не існує стандартної та придатної для використання будь-яким підприємством системи інформаційно-аналітичного забезпечення економічної безпеки в зв'язку з відмінностями їх діяльності, специфікою та впливу зовнішніх факторів.

Проте систему інформаційно-аналітичного забезпечення на мікрорівні можна умовно поділити на інформаційну та аналітичну. Так, зокрема інформаційна складова включає [16]:

- планову інформацію;
- облікову інформацію;
- звітно-статистичну інформацію;
- технологічну інформацію;
- нормативно-правову інформацію;
- нормативно-довідкову інформацію;
- нормативно-технологічну інформацію;
- комерційно-правову інформацію.

Відповідно аналітична складова інформаційно-аналітичне забезпечення містить [16] результати:

- стратегічного аналізу;
- атрибутивного аналізу;
- операційного аналізу;
- порівняльного аналізу;
- фінансово-економічного аналізу.

Важливо зазначити, що інформаційно-аналітичне забезпечення системи економічної безпеки ґрунтується на методичних аспектах підрахунку часткових та узагальнюючих показників безпеки, оскільки від цього залежить рівень результативних індикаторів.

Крім того інформаційно-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства являє собою єдність систем обліку, аналізу й аудиту, об'єднаних інформаційними потоками для управління економічними процесами, а також забезпечує інтегроване використання інформаційних ресурсів різними функціональними підсистемами (обліку, аналізу, контролю, моніторингу) [18].

Висновки. Таким чином Визначення ролі та місця інформаційно-аналітичного забезпечення в системі економічної безпеки шляхом проведення аналізу сучасних наукових підходів в галузі економіки, права, державного управління та інших наукових галузях щодо розуміння сутності та змісту, а також базових складових цього явища та процесу на різних рівнях управління має конвергентний та міждисциплінарний характер і трактується в залежності від рівня управління економічною безпекою. При цьому інформаційно-аналітичне забезпечення економічної безпеки формується на відповідних методиках і засобах збору, обробки та передачі інформації, методиках розрахунків показників, індикаторів тощо з урахуванням змін та впливів зовнішнього середовища, у тому числі розвитком інноваційних інформаційних технологій.

Література:

1. Економічні терміни: словник понять, термінів з економіки. URL: https://bankchart.com.ua/spravochniki/finansovyy_slov_ar/3
2. Енциклопедія сучасної України. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=18765
3. Словник основних термінів і понять з дисципліни «Теоретична економіка»: навч. Посіб для студентів спеціальностей 051 «Економіка», 292 «Міжнародні економічні відносини», 072 «Фінанси банківська справа та страхування», 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» 073 «Менеджмент», 241 «Готельно-ресторанна справа», 242 «Туризм» рівня вищої освіти «бакалавр» / уклад. Ю.В. Ушкаренко, А.І. Соловійов, А.В. Чмут, В.О. Гурова. Херсон. Книжне видавництво ФОП Вишемирський В.С.. 2021. С.11.
4. Словник економіста та підприємця / А.М. Туренко, І.А. Дмитрієв, О.С. Іва-нілов, І.Ю. Шевченко. Харів: ХНАДУ, 2018. С. 89.
5. Подлужна Н. О. Організація управління економічною безпекою підприємства : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.06.01. Донецьк, 2004. 22 с.
6. Вашай Ю. В., Дорошенко О. О. Гармонізація інформаційно-аналітичного забезпечення управління економічною безпекою держави в умовах військово-політичної нестабільності : монографія. Рівне : НУВГП, 2020. 110 с.
7. Жаліло Я. Економічна стратегія держави: теорія, методологія, практика : монографія. Київ : НІСД, 2003. 368 с.
8. Конституція України. Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?para ge=1&nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>
9. *Юридична енциклопедія*: В 6 т. /Редкол.: Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. — Київ: «Укр. енцикл.», 1998. URL: <https://leksika.com.ua/legal/>.
10. Стратегія національної безпеки України «Безпека людини – безпека країни». Указ Президента України від 14.09.2020р. № 392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037>
11. Про національну безпеку України. Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
12. Пасічник В.М. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трошинського, Ю. П. Сурміна. Київ : НАДУ, 2010. С. 185.
13. Поліщук О.М., Мельник В.В. Інформаційно-аналітичне забезпечення обліково-фінансової складової системи економічної безпеки аграрних підприємств. *Бухгалтерський облік аналіз та аудит*.

Причорноморські економічні студії. Випуск 74. 2022. С. 222-226.

14. Маслак О. І., Коробкова І. В. Інформаційне забезпечення процесу управління стратегічною стійкістю підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 4. С. 23–25.

15. Кузьмін О. Є., Георгіаді Н. Г. Формування і використання інформаційної системи управління економічним розвитком підприємства: монографія. Львів: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2006. 368 с.

16. Хвальчик І.Л., Волощук Л.О. Сутність інформаційно-аналітичного забезпечення управління підприємством. *ECONOMICS: time realities*. №1(47), 2020. С. 84-90.

17. Квашук Д. М. Моделювання інформаційно-аналітичного забезпечення економічної безпеки промислових підприємств в умовах посилення інтеграційних процесів. *Ефективна економіка* № 8, 2014. URL:

<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3260>

18. Яремик М.І., Яремик Х.Я. Інформаційно-аналітичне забезпечення в системі управління фінансово-економічною безпекою підприємств. *Наукові записки*. 2016. № 2 (53). С. 173–180.

References:

1. *Ekonomichni termini: slovnyk ponyat', terminiv z ekonomiky* [Economic terms: a dictionary of concepts and terms from economics]. URL: https://bankchart.com.ua/spravochniki/finansovyy_slov_ar/3 (Accessed 10 January 2023).

2. *Entsyklopediya suchasnoyi Ukrainy* [Encyclopedia of modern Ukraine]. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=18765 (Accessed 10 January 2023).

3. Ushkarenko, Yu.V., Solovyov, A.I., Chmut, A.V., Gurova, V.O. (drafters) (2021). *Slovnyk osnovnykh terminiv i ponyat' z dystsypliny «Teoretychna ekonomika»* [Dictionary of basic terms and concepts from the discipline "Theoretical Economics"]. Kherson: Vyshemyrskyi V.S. FOP book publishing house, P.11. (in Ukrainian).

4. Turenko, A.M., Dmitriev, I.A., Ivanilov, O.S., Shevchenko, I.Yu. (drafters) (2018). *Slovnyk ekonomista ta pidpryyemtsya* [Dictionary of the economist and entrepreneur]. Kharkiv: KHNADU, P.89. (in Ukrainian).

5. Podluzhna, N. O. (2004). *Organization of economic security management of the enterprise* [Orhanizatsiya upravlinnya ekonomichnoyu bezpekoju pidpryyemstva]. (PhD Thesis), Donets. (in Ukrainian).

6. Vashai, Yu. V., Doroshenko, O. O. (2020). *Harmonizatsiya informatsiyno-analitychnoho zabezpechennya upravlinnya ekonomichnoyu bezpekoju derzhavy v umovakh viys'kovo-politychnoyi nestabil'nosti* [Harmonization of information and analytical support for managing the economic security of the state in conditions of military and political instability]. Rivne: NUVHP, P.8. (in Ukrainian).

7. Zhalilo, Ya. (2003). *Ekonomichna stratehiya derzhavy: teoriya, metodolohiya, praktyka* :

monohrafiya. [Economic strategy of the state: theory, methodology, practice]. Kyiv: NISD. (in Ukrainian).

8. *Konstytutsiya Ukrayiny. Zakon Ukrayiny vid 28.06.1996 № 254k/96-VR*. [Constitution of Ukraine. Law of Ukraine dated 28.06.1996 № 254к/96-BP]. Legislation of Ukraine / Verkhovna Rada Ukrayiny database.

URL:<http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=254%EA%2F96-%E2%F0> (Accessed 19 January 2023).

9. Shemshuchenko, Yu. S. (head of the editorial board) (1998). *Yurydychna entsyklopediya* [Legal encyclopedia]. Kyiv: "Ukr. encyclical.". (in Ukrainian).

10. *Stratehiya natsional'noyi bezpeky Ukrayiny "Bezpeka lyudyny – bezpeka krayiny"* [Ukraine's National Security Strategy "Human Security - Country Security". Decree of the President of Ukraine dated September 14, 2020 No. 392/2020]. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3922020-35037> (Accessed 5 February 2023).

11. *Pro natsional'nu bezpeku Ukrayiny. Zakon Ukrayiny vid 21.06.2018 r. № 2469-VIII*. [About the national security of Ukraine. Law of Ukraine dated 21.06.2018 p. № 2469-VIII]. Legislation of Ukraine / Verkhovna Rada Ukrayiny database. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (Accessed 5 February 2023).

12. Pasichnyk, V.M. (2010). *Entsyklopedychnyy slovnyk z derzhavnoho upravlinnya* [Encyclopedic dictionary]. Kyiv: NADU, P.185. (in Ukrainian).

13. Polishchuk, O.M., Melnyk, V.V. (2022). *Informatsiyno-analitychne zabezpechennya oblikovo-finansovoyi skladovoyi systemy ekonomichnoyi bezpeky ahrarykh pidpryyemstv*. [Information and analytical support of the accounting and financial component of the system of economic security of agrarian enterprises]. *Accounting analysis and audit. Black Sea Economic Studies*. Issue 74, pp. 222-226. (in Ukrainian).

14. Maslak, O. I., Korobkova, I. V. (2015). *Informatsiynе zabezpechennya protsesu upravlinnya stratehichnoyu stiykistyju pidpryyemstva*. [Information support of the process of managing the strategic stability of the enterprise]. *Investments: practice and experience*. No. 4. pp. 23–25. (in Ukrainian).

15. Kuzmin, O. E., Georgiadi, N. G. (2006). *Formuvannya i vykorystannya informatsiynoyi systemy upravlinnya ekonomichnym rozvytkom pidpryyemstva*. [Formation and use of the information system for managing the economic development of the enterprise]. Lviv: View of the National Lviv Polytechnic University, P. 64. (in Ukrainian).

16. Khvalchuk, I.L., Voloshchuk, L.O. (2020). *Sutnist' informatsiyno-analitychnoho zabezpechennya upravlinnya pidpryyemstvom*. [The essence of information and analytical support for enterprise management]. *ECONOMICS: time realities*. No. 1(47). pp. 84–90. (in Ukrainian).

17. Kвашук, D. M. (2014). *Modelyuvannya informatsiyno-analitychnoho zabezpechennya ekonomichnoyi bezpeky promyslovykh pidpryyemstv v umovakh posylennya intehratsiynykh protsesiv*. [Modeling of information and analytical provision of

economic security of industrial enterprises in conditions of strengthening integration processes]. *Effective Economy*. No. 8, URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3260> (Accessed 2 February 2023).

18. Yaremyk M. I. (2016). Informatsiino-analitychne zabezpechennia v systemi upravlinnia finansovo-ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstv [Information and analytical support in the system of management of financial and economic security of enterprises]. *Naukovi zapysky*, vol. 2, no. 53, pp. 173-180. (in Ukrainian).